

‘De democratie is geen ver van je bed show’

Wat maakt een gezonde, veerkrachtige democratie? Wij allemaal, stelt bestuurskundige Marlies Honingh van de Radboud Universiteit. ‘De democratie is geen ver van je bed show, maar ons gezamenlijke project.’

Van toenemende polarisatie en groeiende protesten door boeren en de klimaatbeweging tot lokale overheden die kampen met integriteitskwesties bij hun bestuurders en ondermijning door criminele organisaties. Ons politieke systeem krijgt het nodige te verduren en daarom is het belangrijk dat mensen en organisaties zich inzetten om de democratie gezond te houden.

Maar wat is een gezonde democratie, hoe houden we onze democratie veerkrachtig en wat kun je zelf doen om een bijdrage te leveren? Tijdens de [zesdelige leergang Young Leaders for Sustainable Democracy](#) van Radboud Academy, bedoeld voor professionals in de publieke sector, staan dit soort vragen centraal. ‘De democratie is ons gezamenlijke project en we moeten ons steeds weer samen inzetten om ons politieke systeem vorm te geven en toekomstbestendig te houden.’

Geen pasklare oplossingen

De leergang draagt bij aan deze broodnodige reflectie op de democratie en het gesprek over wat nodig is om dit politiek systeem te beschermen tegen steeds veranderende uitdagingen. ‘Minder stemmen kun je zien als een eerste symptoom van democratische erosie, net als het intimideren van politici’, vertelt Honingh. Soms kan een concrete actie al helpen. ‘Een gezaghebbend persoon die zich ergens over uitsprekt en daarmee een norm stelt, zoals Mark Rutte die zich uitsprak tegen de bedreigingen aan het adres van Sigrid Kaag.’

Meestal is er echter geen pasklare oplossing. Honingh wijst op de privacy van burgers die door het gebruik van big data en algoritmes onder druk komt te staan. ‘Overheidsbeleid wordt steeds meer gebaseerd op cijfers en metingen. Leidt dit er niet toe dat we burgers te veel gaan zien als brokjes data in plaats van als echte mensen? En in hoeverre is het ethisch verantwoord om het gedrag van burgers te sturen aan de hand van data? Bewustwording van dit soort kwesties is al een belangrijke eerste stap.’

Puzzels oplossen

Tijdens de leergang worden deelnemers niet alleen bewustgemaakt van dit soort ethische dilemma’s, ze gaan ook aan de slag met een actieplan. Deze plannen variëren van een methode om ondermijning van politici in te dammen tot een aanpak om burgerparticipatie te vergroten. Ook hier geldt: er is geen gouden regel. ‘Neem burgerparticipatie. We weten dat het in principe verstandig is om transparant te zijn over beleidskeuzes naar burgers, maar de mate waarin je dat doet, verschilt per situatie.’

Honingh geeft een voorbeeld: ‘Bij een afgebakend vraagstuk, zoals het neerzetten van een standbeeld in het parkje in de buurt, kun je burgers nauw betrekken.’ Maar als je wilt werken aan het vergroten van de sociale cohesie in een gebied, is het al een stuk lastiger om ieders input mee te nemen in de besluitvorming. ‘Dan heb je rekening te houden met veel meer

perspectieven en politieke actoren, terwijl je op een gegeven moment toch beslissingen moet nemen. Bovendien heb je dan minder grip op de uitkomsten van je beleidskeuzes.'

Bijdragen aan een veerkrachtige democratie betekent dus steeds weer nieuwe puzzeltjes oplossen, soms simpele puzzeltjes en soms heel ingewikkelde. Maar je kunt wel degelijk impact maken, benadrukt Honingh. 'De democratie is niet iets abstracts, iets wat op afstand plaatsvindt. Wees je bewust van de rol die je kan spelen en de mogelijkheden die er zijn om de democratie te helpen vormen.'

De zesdelige leergang Young Leaders for Sustainable Democracy gaat van start op 25 januari 2024. Inschrijven kan tot 18 december. Het programma is gericht op mid-career professionals met 3 tot 8 jaar werkervaring binnen de publieke sector, die vanuit een (in)formele leiderschapsrol hun bijdrage willen leveren aan het weerbaar maken van onze democratische samenleving. Lees meer over [het programma en de inschrijfmogelijkheden](#).

Noot voor de pers:

Heeft u vragen over het scholingsaanbod van de universiteit, neem dan contact op met Radboud Academy via radboudacademy@ru.nl of 024-3612677.